

Raadscommissie : 18 mei 2026

Voorstelnummer : Z-24-142950/D/25/390802

Onderwerp : **Concept Participatiebeleid 'Knoalster visie op inwonersparticipatie'**

Stadskanaal, 7 april 2026

Bespreekpunten

Het college vraagt de gemeenteraad zijn algemene indruk te geven over het concept Participatiebeleid en de daarbij horende concept Participatieverordening. Daarnaast vragen wij u een reactie te geven op de volgende vragen:

- a. Sluit de voorgestelde visie aan op de denkrichting die de raad voor ogen heeft?
- b. In hoeverre zijn de doelstellingen en de uitgangspunten van de visie voldoende uitgewerkt?
- c. Kunt u zich vinden in de concept Participatieverordening?
- d. Kunt u zich erin vinden dat dit beleid na anderhalf jaar, in het voorjaar van 2028, wordt geëvalueerd?

Aan de raad

Inleiding

De afgelopen jaren worden er door de gemeente meer en meer participatietrajecten gehouden. Deze participatietrajecten zijn nodig om in gesprek te gaan met de inwoners van Stadskanaal zodat er beter beleid wordt gemaakt en meer maatwerk wordt toegepast bij projecten. Er zijn echter geen kaders of afspraken wanneer en hoe inwonersparticipatie wordt toegepast. Daarom is er vanuit de gemeenteraad en de organisatie een sterke behoefte om inwonersparticipatie te verankeren met heldere beleidskaders.

Wet versterking participatie op decentraal niveau

Met ingang van 1 januari 2025 is de Wet versterking participatie op decentraal niveau ingegaan. Deze wet verbreedt artikel 150 van de Gemeentewet. Tot 1 januari 2025 was in artikel 150 van de Gemeentewet geregeld dat de gemeenteraad een verordening vast moet stellen die regels bevat over de wijze waarop inwoners bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid worden betrokken. Vanaf 1 januari 2025 is dit uitgebreid. Het gaat dan niet meer alleen om het betrekken van inwoners bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid, maar ook om het betrekken van inwoners bij de uitvoering en evaluatie van gemeentelijk beleid. Daarnaast bevat de wet een verplichting voor gemeenten om in de verordening voorwaarden voor toepassing van het uitdaagrecht op te nemen. Het uitdaagrecht is de mogelijkheid voor inwoners en maatschappelijke partijen om de uitvoering van een gemeentelijke taak onder voorwaarden over te nemen. Bijvoorbeeld de overname van het onderhoud van openbaar groen.

Participatiebeleid - Participatieverordening

Het Participatiebeleid is een overkoepelend beleid dat in de uitwerking samenhangt met diverse gemeentelijke thema's. In het Participatiebeleid staat verwoord hoe we om willen gaan met inwonersparticipatie en overheidsparticipatie. Dit beleid is juridisch verankerd door middel van de Participatieverordening.

Onderzoek rekenkamer 2023

De rekenkamer heeft in opdracht van de gemeenteraad in 2023 een onderzoek gehouden naar de participatie bij de totstandkoming van dorps- en wijkvisies. Met dit onderzoek heeft de Rekenkamer aanbevolen om duidelijke kaders op te stellen en een participatiecoach aan te stellen voor een betere coördinatie en verwachtingsmanagement. Met het participatiebeleid stelt het college voor om budget voor een participatiecoördinator ter beschikking te stellen. Deze coördinator zorgt er onder andere voor dat alle participatieprocessen in lijn zijn met het voorgestelde beleid en verschillende participatietrajecten op elkaar zijn afgestemd.

Implementatieperiode

Dit nieuwe Participatiebeleid heeft voor de organisatie de nodige gevolgen. Hierbij valt te denken aan bijvoorbeeld een langere doorlooptijd bij de ontwikkeling van (nieuw) beleid of het intensiveren van de communicatie(uitingen). Dit vergt dat er in de organisatie het nodige moet worden ontwikkeld om alles 'participatieproof' te maken. Het college stelt daarom voor om 2026 en 2027 te gebruiken als implementatieperiode en dit beleid in het voorjaar van 2028 te evalueren.

Beoogd effect

Direct effect:

Met het voorgestelde participatiebeleid worden de kaders en manier van werken vastgelegd. Hiermee wordt ervoor gezorgd dat het toepassen van participatie een structureel onderdeel wordt van werkprocessen in de hele organisatie. Ook worden er met dit beleid voorwaarden gesteld die van toepassing zijn op het uitdaagrecht zodat inwoners en organisaties die taken van de gemeente willen overnemen weten waar zijn aan moeten voldoen.

Een participatiecoördinator zorgt ervoor dat de uitvoering van inwonersparticipatie en overheidsparticipatie op een vaste en eenduidige manier wordt opgenomen in de werkprocessen van de organisatie.

Langjarig effect:

Door op een gestructureerde wijze participatie toe te passen, leidt dit tot beter(e) (uitvoering en evaluatie van) beleid en een betere afstemming op de wensen en behoeften van inwoners. Daarnaast:

- kan de gemeente zich beter verplaatsen in de situatie van inwoners;
- verbetert het contact tussen gemeente en inwoners;
- neemt de tevredenheid over de gemeente toe;
- neemt het vertrouwen in de gemeente toe;
- kunnen inwoners een bijdrage leveren aan een betere situatie voor anderen.

Argumenten

- Met het vaststellen van het Participatiebeleid wordt voldaan aan de wensen van de gemeenteraad en de behoefte vanuit de organisatie. Daarnaast voldoet de gemeente aan de Wet versterking participatie op decentraal niveau.
- Elke gemeente is volgens de wet verplicht om een Participatieverordening vast te stellen. Daarmee voldoet de gemeente aan de wettelijke eisen.

Aanpak/uitvoering/voortgang

Voor de ontwikkeling van dit beleid zijn inwoners en verschillende partijen betrokken:

- In het voorjaar van 2025 heeft de gemeente een enquête over inwonersparticipatie gehouden. Duizend willekeurige inwoners hebben per post een enquête ontvangen en er zijn posters verspreid met een QR-code voor spontane digitale deelname. Er zijn in totaal 329 reacties terug gekomen: de deelnemers kwamen uit alle dorpen en wijken, in verhouding tot het aantal inwoners.
- In 2025 is er een bijeenkomst georganiseerd met vertegenwoordigers van de Participatieraad, Welstad en Lefier. Tijdens deze bijeenkomst is aan de hand van praktijkvoorbeelden in groepen gediscussieerd over de toepassing van inwonersparticipatie.
- In 2025 is er een bijeenkomst gehouden met de oude gemeenteraad en de gemeenteraadsleden hebben een enquête ingevuld. De gemeenteraadsleden hebben ook in groepen met elkaar gesproken over de toepassing van inwonersparticipatie bij praktijksituaties.

De uitkomsten van dit proces zijn zoveel mogelijk meegenomen in de uitwerking van het Participatiebeleid.

Het Participatiebeleid is een overkoepelend beleid en is van toepassing bij verschillende relevante beleidsvelden. De uitwerking van dit beleid wordt daarom integraal opgepakt en het onderwerp 'participatie' komt terug bij de raadsvoorstellen die het college aan de gemeenteraad aanbiedt.

Het college doet verslag over de uitvoering van het Participatiebeleid in het jaarverslag aan de gemeenteraad.

Communicatie

Dit voorstel kan op de gebruikelijke wijze worden gecommuniceerd. Na definitieve vaststelling door de gemeenteraad ontvangen de participanten een exemplaar van het Participatiebeleid.

Juridische consequenties

Het beleid heeft een zelfbindende werking voor de gemeente. Het vaststellen van dit beleid is niet voor bezwaar of beroep vatbaar.

Kosten, baten, dekking en subsidies

De verwachte structurele kosten voor dit beleid bedragen € 102.000,00 voor de aanstelling van een participatiecoördinator. Daarnaast zijn de verwachte overige kosten:

- jaarlijks € 20.000,00 voor participatiemiddelen;
- jaarlijks € 20.000,00 voor aanschaf en beheer van een digitaal participatieplatform.

Bij het voorstel voor de definitieve vaststelling van het Participatiebeleid zal het deel 'kosten' verder worden uitgewerkt.

Standpunt Participatieraad, commissies en/of OR

De Participatieraad is betrokken in het participatieproces en de werkgroep Communicatie van de Participatieraad is inhoudelijk geïnformeerd over het concept beleid.

Bijlagen

- Concept Participatiebeleid 'Knoalster visie op inwonerparticipatie'
- Concept Participatieverordening gemeente Stadskanaal 2026
- Toelichting Participatieverordening gemeente Stadskanaal 2026

Burgemeester en wethouders

de heer G.J. van der Zanden
secretaris

de heer K. Sloots
burgemeester